National lovgivning

Frankrig

Dette afsnit indeholder en oversigt over de forskellige retskilder i Frankrig.

Retskilder

Frankrigs lovgivning består i det væsentligste af skriftlige bestemmelser, kaldet **retskilder**. Det kan være bestemmelser vedtaget af stater eller mellem stater, på nationalt plan, samt retspraksis fra de nationale eller internationale domstole eller regler, som er fastsat på lokalt plan, f.eks. kommunale beslutninger, eller bestemmelser vedtaget af faglige organisationer, som f.eks. lægernes sammenslutning, regler vedtaget af borgerne indbyrdes, som f.eks. kollektive overenskomster eller kontrakter, samt ikke mindst almindelig sædvane.

Alle disse forskellige bestemmelser vedtages efter et **regelhierarki**. Følgende er derfor gældende for en ny bestemmelse:

den skal respektere tidligere, bestemmelser på højere niveau

den kan ændre tidligere regler på samme niveau

den kan medføre ophævelse af modstridende regler på et lavere niveau.

Internationale retskilder

Traktater og internationale aftaler

For at en traktat kan træde i kraft i Frankrig, skal den først ratificeres og godkendes, og derefter offentliggøres. Visse traktater finder **direkte anvendelse** i fransk lovgivning, mens andre først skal gennemføres via en national bestemmelse.

EU-retten

Begrebet EU-ret omfatter bestemmelser fastsat af Det Europæiske Fællesskabs og Den Europæiske Unions institutioner. Det kan f.eks. være henstillinger, udtalelser, forordninger, beslutninger eller direktiver.

Nationale retskilder

Forfatningen

Forfatningen af 4. oktober 1958.

Præamblen til forfatningen af 27. oktober 1946, erklæringen om menneskerettighederne og borgernes rettigheder af 26. august 1789 samt de grundlæggende principper, der anerkendes i republikkens lovgivning, og som præamblen henviser til.

forfatningslove (*loi organiques*), som fremsendes til forfatningsrådet inden de udstedes, og som har til formål at supplere forfatningen.

Lovgivningen

Love, der vedtages af parlamentet, er underordnet forfatningen. Forfatningsrådet kan anmodes om at udtale sig om en lovs forenelighed med forfatningen, inden den udstedes, dvs. om den er i overensstemmelse med forfatningen. Republikkens præsident, premierministeren, formanden for nationalforsamlingen samt for senatet, 60 parlamentsmedlemmer eller 60 senatsmedlemmer kan forelægge en lov for forfatningsrådet. Efter henvisning fra det franske Conseil d'Etat eller den franske Cour de cassations kan Forfatningsrådet endvidere få forelagt anmodninger om ophævelse af gældende lov af borgere, der under en sag, hvor disse love finder anvendelse, anfægter disse loves gyldighed og deres forenelighed med forfatningssikrede rettigheder og friheder.

I medfør af artikel 55 i forfatningen rangerer internationale aftaler, som Frankrig har ratificeret, højere end lovgivningen. Forvaltningsdomstolene og de juridiske domstole skal afvise at anvende en lov, som viser sig at være uforenelig med en traktat, hvad enten denne er vedtaget før eller efter loven.

Administrative forskrifter

Anordninger

I henhold til forfatningens artikel 38 kan **regeringen** anmode parlamentet om tilladelse til at udstede retsakter inden for områder, der er omfattet af love. Disse anordninger er retsakter, indtil de ratificeres af lovgiver, og kan dermed anfægtes ved en forvaltningsdomstol.

Forordninger

Forordninger kan **opdeles i forskellige kategorier afhængigt af den myndighed, der udsteder dem**:

Dekreter udstedt af præsidenten for republikken eller premierministeren (når de er udstedt af Ministerrådet eller Statsrådet er en ændring kun mulig under samme betingelser)

beslutninger, interministerielle eller ministerielle

afgørelser truffet af myndigheder, der repræsenterer den franske stat på decentralt plan (præfekt, borgmester…) eller decentraliserede myndigheder (kommune, departement, region).

Kollektive overenskomster

Loven om arbejdsforhold indeholder generelle bestemmelser vedrørende arbejdsforhold. Denne lov danner rammen for forhandlingen af overenskomster og aftaler mellem arbejdsmarkedets parter i den private sektor (arbejdsgivere og fagforeninger).Kollektive overenskomster omfatter således alle arbejdsforhold og sociale ydelser for arbejdstagerne i de pågældende organisationer (industri og genindvinding, hjem for unge arbejdstagere, supplerende plejehjem…).

Kollektive aftaler omfatter derimod kun et specifikt område (løn, arbejdstider…). De kollektive aftaler og overenskomster kan indgås for en bestemt sektor (gældende for alle virksomheder, der udøver samme aktivitet inden for et givent område), en virksomhed eller en institution. Anvendelsesområdet for den kollektive overenskomst kan udvides af arbejds-, social-, familie- og solidaritetsministeriet eller landbrugs- og fiskeriministeriet, så den omfatter alle enheder i den sektor, den er rettet mod.

Domme og administrativ praksis

Retspraksis er baseret på domme og administrativ praksis. Retspraksis fortolker loven, men principielt kun hvad angår den pågældende sag. Denne administrative praksis har, da den kan annullere en forordning, en overordnet retsanordnede værdi, men ikke en lovgivningsmæssig værdi.

Den institutionelle ramme

Lovgivningsprocessen i Frankrig

Der sondres mellem **lovforslag,** hvor initiativet til lovteksten kommer fra regeringen, og som fremsættes i Ministerrådet af en minister, og **forslag**, hvor initiativet kommet fra Parlamentet. Begge former for lovforslag skal fremsættes for nationalforsamlingen eller senatet.
Lovforslaget sendes derefter til behandling i parlamentet. Det vedtages, når det er godkendt af de to forsamlinger.
Hvis de to forsamlinger ikke er enige, træder et paritetisk blandet udvalg sammen. Dette udvalg består af syv deputerede og syv senatorer, som er ansvarlige for at fremlægge en fælles lovtekst, hvilket normalt kan ske efter to behandlinger i hver forsamling.Regeringen kan imidlertid iværksætte en hasteprocedure; i dette tilfælde kan det paritetiske blandede udvalg nedsættes ved førstebehandlingen.
Senest 15 dage efter, at den af Parlamentet vedtagne tekst er fremsendt til regeringen godkendes lovteksten (det vil sige den undertegnes) af præsidenten for republikken. Inden for denne frist kan præsidenten anmode om endnu en behandling af teksten, og forfatningsrådet kan anmodes om at kontrollere, at teksten er i overensstemmelse med forfatningen. Den vedtagne lov træder i kraft, når den er offentliggjort i den franske statstidende.

Offentliggørelse af love og forordninger

Love og forordninger er først bindende, når de er blevet **formidlet til de franske statsborgere**. Individuelle retsakter skal forkyndes for de personer, der bliver berørt af dem, hvorimod forordninger skal offentliggøres.
Reglerne vedrørende lovgivning og administrative forskrifter er blevet ændret ved anordning nr. 2005-164 af 20. februar 2004 med virkning fra den 1. juni 2004.Herefter bestemmer artikel 1 i Code Civil, at teksterne, medmindre andet er fastsat, træder i kraft på dagen efter deres offentliggørelse i statstidende. Ved hastesager kan følgende retsakter dog træde i kraft på dagen for deres offentliggørelse i statstidende: love, hvis der er indført mulighed herfor i dekreterne vedrørende deres bekendtgørelse, samt administrative forskrifter, for hvilke regeringen har udstedt særlige bestemmelser.
Udover **dekreter** skal **administrative forskrifter**, vedtaget af de statslige myndigheder (ministerielle beslutninger, retsakter vedtaget af uafhængige administrative myndigheder) også **offentliggøres i statstidende**. De ministerielle beslutninger offentliggøres desuden ofte i ministeriernes officielle bulletiner. For at en lov kan nøjes med at blive offentliggjort i den officielle bulletin, skal den kun vedrøre en meget specifik kategori af borgere (hovedsageligt tjenestemænd og embedsmænd i ministeriet).
Retsakter fra lokale myndigheder offentliggøres efter en særlig fremgangsmåde. De offentliggøres ikke i statstidende.
Cirkulærer eller instrukser har i princippet ingen lovgivende værdi. Disse retsakter begrænser sig til at fungere som vejledning vedrørende anvendelsen af love og dekreter, eller til at præcisere fortolkningen af visse bestemmelser.
For at være gældende skal de offentliggøres på premierministerens internetside, der er oprettet specifikt med henblik herpå (dekret 2008-1281 af 8. december 2008). Det er kun de vigtigste cirkulærer, der offentliggøres i den franske statstidende.

Juridiske databanker

De offentlige juridiske databaser i Frankrig er tilgængelige på internettet via en offentlig formidlingstjeneste på internettet (SPDDI), der er reguleret af dekret nr. 2002-1064 af 7. august 2002 (engelsk version)
Dette system beskrives detaljeret i vejledningen vedrørende anvendelse af oplysningerne på Légifrance:
Légifrance indeholder følgende:
lovsamlinger, love og forordninger i konsolideret udgave (**"Legi"-databasen**)
dokumenter, der er offentliggjort i "*lois et décrets*"-udgaven af den franske statstidende (**"Jorf"-databasen**)
udvidede nationale kollektive overenskomster (**"Kali"-basen**)
afgørelser fra forfatningsrådet (**"Constit"-databasen**)
afgørelser fra kassationsretten og appelretterne (**"Cass"-databasen** for de afgørelser, der er offentliggjort i bulletinen, **"Inca"-databasen** for afgørelser, der ikke er offentliggjort, og **"Capp"-databasen** for afgørelser fra appelretterne)
afgørelser fra den øverste forvaltningsdomstol (*Conseil d'Etat),* domstolen til afgørelse af kompetencekonflikter mellem de almindelige domstole og forvaltningsdomstolene (*tribunal des conflits)* og fra forvaltningsdomstolenes appelinstanser samt et udvalg af afgørelser fra forvaltningsdomstolene (**"Jade"-databasen**)
beslutninger fra den franske databeskyttelsesmyndighed (CNIL) (**"CNIL"-databasen**).
Til orientering omfatter SPPDI endvidere en række andre websteder, som er tilgængelige enten direkte eller via Légifrance:
revisionsretten (*Cour des comptes)*, indeholder afgørelser fra skatteretterne
den officielle bulletin for de enkelte ministerier
generaldirektoratet for skatter: dokumenter vedrørende skatter,
udenrigs- og Europaministeriet, adgang til internationale konventioner ("Pacte"-databasen).
De enkelte websteder indeholder oplysninger om betingelserne for at hente og anvende oplysninger, der hører under ovennævnte anden kategori.
Légifrance indeholder også en fortegnelse over databaser.
Der er endvidere adgang til en liste over taksterne for at benytte Légifrance.

Databaser

Nedenstående er en ikke-udtømmende liste over juridiske databaser:
Databasen LEGI indeholder lovsamlinger, love og forordninger i konsolideret udgave.
JORF indeholder de dokumenter, der offentliggjort i "l*ois et décrets*"-udgaven af den franske statstidende.
KALI indeholder udvidede nationale kollektive overenskomster.
CONSTIT indeholder afgørelser fra forfatningsrådet.
JADE indeholder afgørelser fra den øverste forvaltningsdomstol (*Conseil d'Etat),* domstolen til afgørelse af kompetencekonflikter mellem de almindelige domstole og forvaltningsdomstolene (*tribunal des conflits)* og fra forvaltningsdomstolenes appelinstanser samt et udvalg af afgørelser fra forvaltningsdomstolene
CNIL indeholder beslutninger fra CNIL (den franske databeskyttelsesmyndighed).

Retspraksis fra kassationsretten (*Cour de cassation*) kan ses på domstolens websted.
Det er muligt at hente afgørelser fra kassationsretten direkte på nettet, og visse afgørelser fra kassationsretten er oversat til engelsk, arabisk og mandarin.

Sidste opdatering: 13/12/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.